

СТАНОВИЩЕ НА КНСБ ПО ПРОЕКТА НА БЮДЖЕТ НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2018 Г.

ПО ОСНОВНИТЕ ПАРАМЕТРИ НА ПРОЕКТО-БЮДЖЕТА

1. Разчетите на приходите по бюджета на ДОО за 2018 г. предвиждат **ръст на средногодишния брой осигурени лица с 10 300 човека** по сравнение с очакваното изпълнение и с **18 800 човека** по сравнение с плана за тази година (2 775, 8 общ средногодишен брой по план).

2. Заложен е **ръст на средния осигурителен доход от почти 8 на сто**, спрямо плана и **6,4 на сто**, спрямо очакваното изпълнение. Предвижда се средният осигурителен доход да достигне 872, 70 лв. при очакван за настоящата година 820 лв.

3. **Броят на безработните лица с право на обезщетение е заложен с намаление - спрямо очакваното с 5500 човека** (76 600 общ брой) и със **10100 човека по сравнение с плана** за 2017 г. Както се вижда малко надпреизпълнението на плана за намаляване на безработните лица е и заложения **ръст на средногодишния брой осигурени лица**.

4. Проектът се базира също на **намаление на средномесечния брой пенсионери с малко над 4 хиляди човека (4400)**. По сравнение с плана за 2017 г. намалението възлиза на **9300 човека средномесечно**.

5. **Планираните приходи се очаква да бъдат преизпълнени с 360 млн.лв.**(6012,0 млн.лв) или с **малко над 6 на сто повече спрямо плана** (5 652, 0 млн.лв.).

Чувствителното преизпълнение на приходите за последните години (4, 5, 6 на сто) е **трайна тенденция**, което според **КНСБ е показател за умишлено подценяване на приходите, а не някаква възходяща линия на ръст на събираемостта**. Все пак, за 2018 г. се предвижда нарастване на приходите с **560,3 млн.лв.** или с малко над 9 на сто (9,3%), по сравнение с достигнатото и с **над 920 млн.лв.(920,3), спрямо плана за 2017 г, което би могло да се приеме за по-близко до реалността**. Но тъй като в материалите липсва каквато и да било оценка на новите политики и ефект на заложените параметри е трудно да се направи категорично заключение в едната или в другата посока.

6. **Разходите се очаква да надхвърлят плана - с 1,2 на сто, или 122,5 млн.лв.**, в които са включени 53,8 млн.лв. за изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите.

7. **Планираният трансфер също ще бъде надвишен с 400 хил.лв.** и ще възлезе на **4716, 6 млн.лв.** Очаква се в края на годината консолидираният бюджет на ДОО за 2017 г. да приключи с **излишък от 237,9 млн.лв.**

ПО ПОЛИТИКИТЕ ПО ПРИХОДИТЕ

Приходите по консолидирания бюджет на ДОО в проекта за 2018 г. са планирани на ниво от 6 572,3 млн.лв., или с 560,3 млн. над очакваното за 2017 г. (6 012,0) и с 920, 3 млн.лв. над плана (5 652,0)

1. Предвиденото за 2018 г. възстановяване на вноската за фонд „Пенсии“ с 1 процентен пункт(п.п.) е разчетено, но вноските по всички останали фондове на ДОО остават в досегашните размери, които не позволяват подобряване на баланса на тези фондове, те са дефицитни.

2. Залага се среден ръст **минимални осигурителни доходи по икономически дейности и групи персонал от 6,8 на сто, формиран от ръста на МРЗ и 3,9 % за всички други категории персонал.**

4. Взето е предвид увеличението на минималната работна заплата на 510 лв. На същото ниво е определен минималния осигурителен доход за **самоосигуряващите се лица**. Отпада прилаганата диференциация, в зависимост от декларируания доход за предходна година, на минимумите за самоосигуряващите се, което е стъпка в правилна посока.

5. Най-после се предприема увеличение на **минималния осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводителите от 300 лв., на колкото бе замразен от 2015 г., на 480 лв.** При планирания среден осигурителен доход за 2018 г. от 872,20 лв. това би формирало брутен индивидуален пенсионен коефициент **от 55 на сто за 2018 г., при досегашни 37 на сто.**

КНСБ е на мнение, че по отношение на тази категория осигурени са необходими още последователни стъпки за нарастване на минималния осигурителен доход, за да се навакса пропуснатото и се създаде възможност да натрупат по-адекватни осигурителни права.

6. **Максималният осигурителен доход остава на настоящото си ниво от 2600 лв.** Така системата губи приходи, а осигурените трупат по ниски права. Не е без значение, че се свива съотношението между него и минималната работна заплата, която е и МОД за редица осигурени.

КНСБ счита, че съдържането на максималния осигурителен доход е твърде погрешно, не само защото се ограничават приходите на ДОО и здравната система и се облагодетелстват високодоходните групи. Но примерът на съдържане на минималните размери на пенсиите много ясно сочи, че най-разумната политика е на постепенно нарастване на важните осигурителни параметри (минимални и максимални), за да не се налага да се предприемат скокообразни промени, които не се приемат добре от цялата съвкупност на бенефициенти на системата. Няма непреодолима причина още в 2018 г. максималният осигурителен доход да се установи на 3000 лв., с което ще се генерира брутен допълнителен приход от порядъка на почти **118 млн.лв.** по сравнение със заложеното в проекто-бюджета.

7. За поредна година се планира нулева вноса за фонд Гарантирани вземания за работниците и служителите...". Конфедерацията намира за странно, че фактът, че от фонда вече черпят предприятия, които нямат нито стотинка принос, нито перспектива да възстановят предоставеното, очевидно не тревожи нито Правителството, нито работодателите.

За КНСБ политиката на нулеви вноски за фонд ГВРС сериозно ограничава възможностите на фонда и не позволява разширение на обхвата и ролята на фонда в подкрепа на предприятия с временни затруднения и най-вече на заетите в подобни предприятия (икономическа безработица), за което синдикатът отдавна пледира.

Като цяло политиката по приходите на ДОО в проекта на бюджет за 2018 г., според КС на КНСБ съдържа позитивни, но плахи стъпки в посока подобрене на приходите, както и на базата, определяща осигурителните права на отделни групи осигурени лица. Но като цяло по най-важните приходни параметри, а именно: по-интензивен ръст на МОД-те за икономическите дейности; увеличаване на максималния осигурителен доход; постепенно следване на актюерски необходимите нива на осигурителни вноски и постепенно балансиране на осигурителните фондове няма дори нагласа за напредък.

ПО ПОЛИТИКИТЕ ПО РАЗХОДИТЕ

Общите разходи за ДОО през 2018 г. са заложи на ниво 11 059 млн.лв. Това е с почти 570 млн.лв. повече от очакваното за настоящата година (10 490,7) и с почти 692 млн. лв. над планираното (10 368,2млн.лв.) При все това като процент от БВП няма никакво движение – и през настоящата година и в следващата разходите са планирани на ниво от 9,0 на сто

1. Повишаването на изискванията за възраст и стаж при пенсиониране на всички категории осигурени лица и през 2018 г. естествено въздейства за плавно **сдържане броя на новите пенсионерите**, респективно разходите за пенсии .

2. От началото на 2018 г. процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула ще се увеличи от 1,126 на 1,169, което няма да доведе до чувствително подобрене на адекватността (3,8 на сто).

КНСБ счита, че е особено необходимо този процент да се откъсне чувствително от нивата по т.н. Швейцарското правило и още в 2018 г. да се приложи коефициент 1,2 на сто за всяка година осигурителен стаж. Така ще се подобри обхватът на този метод и всички пенсионери ще получат ясен сигнал, че е налице категорична политическа воля за качествено повишаване адекватността на пенсиите.

Комплексът от предложения на КНСБ за промени в параметрите на ЗБДОО 2018, приложени в края на настоящото становище сочат, че това е

напълно възможно. Необходимият допълнителен ресурс е от 235,4 млн. за цялата година.

4. Продължава задържането на **максималния размер на получаваните пенсии на ниво от 910 лв.** Преизчисляването на пенсиите, което се осъществява за всички, но не и за максималната пенсия още повече ще изнерви засегнатите. Така, според нас, само се усложнява и оскъпява решаването на този въпрос в 2019 г., когато ако не се предприеме увеличение ситуацията може да стане взривоопасна, с оглед неограничения размер на новоотпуснатите пенсии.

КС на КНСБ счита, че се налага да се прецени този въпрос още веднъж и да се предприеме стъпка на промяна на т.н. таван, чрез увеличение на максималния осигурителен доход.

5. Вносителите на законопроекта най- после са намерили смелост да увеличат, макар и символично размера на **минималното обезщетение за безработица от 7,20 на 9,00 лева.** Така лицата, които разчитат на това обезщетение ще получават **месечно около 190 лв.**, което все още е далеч под нивото на официалната линия на бедност за 2017 г. (314 лв.), както и под 60 на сто от МРЗ за страната (306 лв.).

КНСБ счита, че е редно след 7-годишното замразяване на това обезщетение в 2018 г. то да получи по-чувствително увеличение – да се удвои и се установи на 14,50 лв. Така месечната сума (304,50) за един безработен, който го получава ще се приближи плътно поне до нивото на линията на бедност за настоящата година. За да се направи тази промяна в увеличението (от 9,00 лв. на 14,50) ще са необходими **допълнителни разходи от 34 млн.лв. за цялата 2018 г.** А като се има предвид, че страната е заявила желание да ратифицира 102 Конвенция на МОТ изцяло, то такава стъпка би следвало да се предприеме обезателно.

6. Периодите за база при определяне на краткосрочните обезщетения се запазват в досегашния си вид – 18 месеца при неработоспособност и 24 месеца при бременност и раждане и при безработица. Какво обуславя подобни разлики не беше аргументирано нито при въвеждането на тези изисквания, нито в последствие.

6.1. Приветстваме оттеглянето на предложението за намаляване възнаградението на осигурените лица за първите три дни от временната неработоспособност, но държим да отбележим, че не бихме се съгласили на възобновяване на оттегленото към момента предложение.

КНСБ настоява въпросите кой и как злоупотребява или не, и как да се подобри контролът в целия процес на преценката и документирането на работоспособността на заетите да са обект на обсъждане, анализирание и регламентиране от експерти на институциите, контролните органи и социалните партньори.

6.2. От аргументиране се нуждае и ликвидирането на правото на парично обезщетение при временна неработоспособност, която е настъпила в

30 дни след прекратяване на осигуряването. Тук също се аргументира с оглед на намаляване на злоупотребите, без да е ясно с какво се злоупотребява. Мотивите, че в тези периоди лицата вероятно имат право на други видове обезщетения са несъстоятелни, защото ако това е така, то няма как да се получават едновременно две различни обезщетения, особено пък от ДОО. Друг е въпросът, че може да се направи нова преценка на периода на покритата временна неработоспособност, както и на срокът след прекратяване на обезщетението, но не и да се ликвидира изцяло.

6.3. С аргумента „намаляване на разходите“ се въвежда **промяна в изискванията за достъпа до обезщетения за безработица, както и в размера на периода на получаване.** Предвидено е изискване за осигурителен стаж най малко 12 месеца през последните 18 календарни месеца преди оставане без работа. Отделно се залагат рестрикции при периодите на изплащането на обезщетението, като се увеличават и съответните периоди на натрупан осигурителен стаж. **По този начин вносителите искат да спестят за сметка на правата на хората почти 63 млн.лв.**

КНСБ не вижда никакви основания да подкрепи подобна мярка. Безпрецедентно ниският размер на осигурителната вноска от 1 процентен пункт, постигнат заради пореден политически реверанс към бизнеса (2006-2007 г.) е причината за недостига на разходи. Икономията на права за 63 млн.лв. няма да балансират фонд „Безработица“ на ДОО. За това е крайно време Правителството и законодателят да коригират грешките и да увеличат вноската на този фонд с още един процентен пункт. Само така ще балансират фонда по правилния начин и ще създадат възможност той да работи в полза и на осигурените лица и на техните осигурители.

6.4. В правилната посока е стъпката за увеличение на обезщетението за отглеждане на малко дете до 2-годишна възраст от 340 на 380 лв., което обаче е твърде слабо за да предизвика ефект на удовлетворение у лицата, които имат право на такова. Но все пак, беше крайно време да се промени.

6.5. По отношение на обезщетенията, свързани с бременност и раждане не настъпват промени. Продължава и използването на това обезщетение като активна мярка на пазара на труда, което е спорно както по принцип, така и като ефект.

КС на КНСБ намира, че за да се стимулира връщането на пазара на труда трябва да се заделят и ползват целеви средства от страна на държавата. Не е редно подобни активни мерки да се провеждат за сметка на разходите за осигурителни обезщетения, а още по-малко за сметка на нуждите на децата в най-ранна (до една годинка) възраст.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Изложените политики по приходите и разходите на проекта за бюджет на ДОО за 2018 година предполагат **общ дефицит от 4 100,6 млн.лв.** (4 398, 5 млн. за 2017 по план). Тази сума е заложена като изравнителна и бюджетът по правило е занулен, а както се вижда се постига намаление на изравнителната субсидия от почти 300 млн.лв. Същото ниво на намаление на субсидията се наблюдаваше и в плана за настоящата година, по сравнение с 2016г. Дали това може да се оцени като положително, на фона на рестриктивните мерки, относно някои от осигурителните права е твърде риторичен въпрос с нееднозначен отговор.

Продължава състоянието на дефицит на всички фондове на ДОО, с традиционното изключение на малкия фонд „ТЗПБ“. Особено тревожи дефицитността на „Фонд пенсии за лицата по чл. 69“ – почти 82 млн.лв. при положение, че вноската бе увеличена с 20 процентни пункта. Тази ситуация би трябвало да буди сериозна загриженост у законодателя и Правителството и да привлече вниманието им върху размерите на осигурителните вноски, събираемостта и контролът по спазване на осигурителното законодателство. **Поемането на отговорността да се определят актюерски необходимите вноски и да започне постепенно приближаване към тях става все по наложително.**

КС на КНСБ оценява подобаващо усилията на вносителите да се приблизят към предложения на КНСБ аргументирани и защитавани нееднократно (увеличение на МОД, на МРЗ, мин.осигурителен доход за самоосигуряващи се и селскостопански производители и тютюнопроизводител, увеличаване обезщетението за безработица и пр. Но те са твърде нерешителни за да предизвикат забележителен ефект върху адекватността на плащанията и основните параметри на осигуряването. Наред с това, обаче се посяга на завоювани права на осигурените лица, което кара Конфедерацията да се въздържа от безрезервна подкрепа на проекта на бюджет на Държавното обществено осигуряване за 2018 г.

КС на КНСБ се надява в хода на дебатите по параметрите на проекто-бюджета на ДОО за следващата година вносителите да се съобразят поне с някои от предложенията на синдиката, които са оповестени, аргументирани и разчетени още преди съставянето на проекта.

Неразделна част от настоящото са предложенията за промени в някои от постановките на предоставения ни проект на Закон за бюджета на ДОО на КНСБ, които са обект на Приложение 1.

19 октомври 2017 г.

КС на КНСБ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

**ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА КНСБ ПО ПРОЕКТА НА БЮДЖЕТ НА
ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2018 Г.
(изчислените ефекти са спрямо заложените вече в проектобюджета на ДОО
параметри)**

По приходите:

- 1. Увеличаването на вноската за фонд „Безработица“ през 2018 г. с **1 процентен пункт** ще осигури допълнителни приходи в размер на **262,6 млн. лв.****
- 2. Увеличаването на максималния осигурителен доход от **2600 лв. на 3000 лв.** води до нарастване на приходите с около **117.4 млн. лв.****
- 3. Нарастването на минималните осигурителни доходи средно с **10 процентни пункта** (т.е. с още **6,1 п.п.** над предвидените **3,9 п.п.**) означава повече приходи в консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г. в размер на – **48,8 млн. лв.****
- 4. От повишаване на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица – от средномесечно - **510 лв.** (както е в проектобюджета на ДОО) на **600 лв.** допълнителните приходи ще възлязат на **30,9 млн. лв.****
- 5. При минимален осигурителен доход за земеделските производители и тютюнопроизводители **480 лв.** през 2018 г. вместо 300 лв. – **2,3 млн. лв.****

Очаквано общо нарастване на приходите в резултат на предложените мерки за 2018 г. – около 462 млн. лв.

По разходите:

- 1. Повишаване на среднодневното парично обезщетение за безработица през 2018 г. на **14,50 лв.** (вместо заложените за 2018 г. 9,00 лв) или средномесечно парично обезщетение в размер на **300 лв.** – 60% от**

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

минималната работна заплата за 2018 г. **Допълнителните разходи за цялата 2018 г. ще възлязат на около 34 млн. лв.**

В изготвената бюджетна прогноза от НОИ за периода 2018-2020 г. е планирано намаление на броя на безработните лица с право на парично обезщетение за безработица.

2. Увеличаване тежестта на всяка година осигурителен стаж през 2018 г. и то от началото на годината за всички пенсии, свързани с трудова дейност на 1,2% за да се повишават според приноса размерите и адекватността на всички трудови пенсии, а не само размерите на минималните пенсии. Допълнителният разход по тази мярка за цялата 2018 г. ще бъде около 235,4 млн. лв. (В проекта на бюджет на ДОО за 2018 г. е предвидено нарастване на тежестта на всяка година осигурителен стаж от 1,126 на 1,169, или това означава осъвременяване на пенсиите от 1 юли с 3,8 на сто. Ако се приложи по-висока тежест – 1,2% от началото на годината за всички пенсии, то **допълнителните разходи за пенсии над тези, които са планирани в проектозакона са в размер на 235,4 млн. лв.**)

3. Повишаване на максималната пенсия (4 г. е 910 лв.) – на 1000лв. (10 на сто). Допълнителният разход ще бъде 48 млн.лв. Ще бъде необходима нормативна промяна.

Ограничени на максималния размер на получаваните една или повече пенсии от 910 лв. са 53 058 пенсионера (към 31 юли 2017 г.). При повишаване на максималния размер на 1000 лв., броят на пенсионерите ограничени на тавана се очаква да стане около 34 300, а около 18 700 ще получат действителните си размери. Необходимият допълнителен разход за увеличаване на максималния размер на 1000 лв. е около 4,0 млн.лв. месечно.

4. Допълнителни разходи за обезщетения (от повишаването на максималния осигурителен доход в т.ч. за безработица) 8,4 млн.лв за цялата 2018 г..

РЕКАПИТУЛАЦИЯ:

- 462 млн. лв. общо допълнителни приходи за бюджета на ДОО за 2018 г.
- 325,8 млн. лв. общо допълнителни разходи за бюджета на ДОО за 2018 г.

ПОЛОЖИТЕЛЕН РЕЗУЛТАТ ЗА БЮДЖЕТА НА ДОО – 136,2 млн.лв.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

**ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА КНСБ ПО ПРОЕКТА НА БЮДЖЕТ НА
ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2018 Г.
(изчислените ефекти са спрямо заложените вече в проектобюджета на ДОО
параметри)**

По приходите:

1. Увеличаването на вноската за фонд „Безработица“ през 2018 г. с **1 процентен пункт** ще осигури допълнителни приходи в размер на **262,6 млн. лв.**
2. Увеличаването на максималния осигурителен доход от **2600 лв. на 3000 лв.** води до нарастване на приходите с около **117.4 млн. лв.**
3. Нарастването на минималните осигурителни доходи средно с **10 процентни пункта** (т.е. с още **6,1 п.п.** над предвидените **3,9 п.п.**) означава повече приходи в консолидирания бюджет на ДОО за 2018 г. в размер на – **48,8 млн. лв.**
4. От повишаване на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица – от средномесечно - **510 лв.** (както е в проектобюджета на ДОО) на **600 лв.** допълнителните приходи ще възлязат на **30,9 млн. лв.**
5. При минимален осигурителен доход за земеделските производители и тютюнопроизводители **480 лв.** през 2018 г. вместо 300 лв. – **2,3 млн. лв.**

Очаквано общо нарастване на приходите в резултат на предложените мерки за 2018 г. – около 462 млн. лв.

По разходите:

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

1. Повишаване на средnodневното парично обезщетение за безработица през 2018 г. на **14,50 лв.** (вместо заложените за 2018 г. 9,00 лв) или средномесечно парично обезщетение в размер на **300 лв.** – 60% от минималната работна заплата за 2018 г. **Допълнителните разходи за цялата 2018 г. ще възлязат на около 34 млн. лв.**

В изготвената бюджетна прогноза от НОИ за периода 2018-2020 г. е планирано намаление на броя на безработните лица с право на парично обезщетение за безработица.

2. Увеличаване тежестта на всяка година осигурителен стаж през 2018 г. и то от началото на годината за всички пенсии, свързани с трудова дейност на **1,2%** за да се повишават според приноса размерите и адекватността на всички трудови пенсии, а не само размерите на минималните пенсии. **Допълнителният разход по тази мярка за цялата 2018 г. ще бъде около 235,4 млн. лв.** (В проекта на бюджет на ДОО за 2018 г. е предвидено нарастване на тежестта на всяка година осигурителен стаж от 1,126 на 1,169, или това означава осъвременяване на пенсиите от 1 юли с 3,8 на сто. Ако се приложи по-висока тежест – 1,2% от началото на годината за всички пенсии, то **допълнителните разходи за пенсии над тези, които са планирани в проектозакона са в размер на 235,4 млн. лв.)**

3. Повишаване на максималната пенсия (4 г. е 910 лв.) – на **1000 лв. (10 на сто)**. **Допълнителният разход ще бъде 48 млн. лв.** Ще бъде необходима нормативна промяна.

Ограничени на максималния размер на получаваните една или повече пенсии от 910 лв. са 53 058 пенсионера (към 31 юли 2017 г.). При повишаване на максималния размер на 1000 лв., броят на пенсионерите ограничени на тавана се очаква да стане около 34 300, а около 18 700 ще получат действителните си размери. Необходимият допълнителен разход за увеличаване на максималния размер на 1000 лв. е около 4,0 млн. лв. месечно.

4. **Допълнителни разходи за обезщетения** (от повишаването на максималния осигурителен доход в т.ч. за безработица) **8,4 млн. лв за цялата 2018 г..**

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

РЕКАПИТУЛАЦИЯ:

- *462 млн. лв. общо допълнителни приходи за бюджета на ДОО за 2018 г.*
- *325,8 млн. лв. общо допълнителни разходи за бюджета на ДОО за 2018 г.*

ПОЛОЖИТЕЛЕН РЕЗУЛТАТ ЗА БЮДЖЕТА НА ДОО – 136,2 МЛН.ЛВ